

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XXII

Rédacteur

NIKOLA TASIC

Membre correspondant de l'Académie Serbe des Sciences et des Arts
Directeur de l'Institut des Etudes balkaniques

Secrétaire

ALEKSANDAR PALAVESTRA

Chercheur-assistant de l'Institut
des Etudes balkaniques

Membres de la Rédaction

De Yougoslavie: MILUTIN GARASANIN, ALOJZ BENAC,
RADOVAN SAMARDZIC, MILKA IVIC, CEDOMIR POPOV,
DRAGOSLAV ANTONIJEVIC, VESELIN ĐURETIC,
MIODRAG STOJANOVIC

De l'étranger: ANTHONY EMIL TACHIAOS (Thessalonique),
DIMITRIJE ĐORĐEVIC (Santa Barbara — Californie),
ALEKSANDAR FOL (Sofia), NIKOLAJ TOLSTOJ (Moscou)

BELGRADE

1991

НОВОГРЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ У СРПСКОМ ПРЕВОДУ

М. Стојановић, *Антологија новогрчког народног песништва*, Српска књижевна задруга, Београд 1991.

У серији антологије Српске књижевне задруге објављена је збирка новогрчких народних песама у избору и преводу српског неохеленисте М. Стојановића, научног саветника Балканолошког института у Београду. Стојановић се већ другу деценију са запаженим успехом бави компаративним студијама у области историје књижевности балканских народа, српске и грчке народне поезије посебно. Требало је, дакле, да протекне готово један миленијум да би се појавила једна оваква антологија новогрчке народне поезије код Срба, док ће грчки читалац морати још да сачека свог преводиоца српске народне песме.

По својој композицији ова антологија има све одлике промисљено урабене збирке на узорима грчких лаографа Н. Г. Политиса, А. Петропулоса, Г. Спиридакиса и других. Преводи чине средишни део антологије између прегледног и садржајног предговора — *Новогрчко усмено песништво и наука о фолклору — лаографија* и веома драгоцебног поговора — *Грчке народне песме у српском преводу*. Од не малог значаја за боље разумевања грчке народне културе дата су и прегледна објашњења реалија која се односе на лична имена, географске појмове и мање познате речи — архаизме, (не)хеленизме и турцизме.

У предговору Стојановић не даје искључиво своја размисљања о грчкој народној песни, о простору и времену њенога настанка, о поетским и естетским одликама, како је то уобичајено. За то је имао веома јак и оригиналан разлог садржан у остварењу властите идеје да у приказивању грчког народног песништва покаже још и домете грчке фолклористике и њене најбоље представнике, пре свега, наконису изосталих ни написи и раз-

мисљања других познавалаца грчке народне музе. Компаративно су још наглашена тематско-сужејна и мотивска прожимања у стиховима српског и грчког народног певача, док се морфологија неохеленског јампског стиха показује у својој сложености преношења у трохејску природу српског језичког израза.

Насупрот ранијој претежно *мешовитој основи* класификације Стојановић се, „дајући предност тематско-сужејним и догађајним токовима у песмама“, одлучио „за следећи редослед у овом избору грчке усмене песничке традиције: акритске песме, паралоге (баладе), историјске, клефтске, љубавне песме и поскочице (дистиси), свадбене песме, успаванке — љуљанке, печалбарске песме и тужбалице“.

У сваком од ових циклуса песама читалац ће наћи бројне занимљивости од оних чисто књижевних и мотивских до поетских приказа историјских ликова и национално-ослободилачких покрета. Тако се у акритским песмама пева и о Србима, у паралогама — о продатој невести и зидању моста (мотив узививања); међу историјским песмама је и она о Хајдук-Вељковом саборцу „Јоргаћу“; у једној клефтској-хајдукској песми помиње се и Караборбе — вожа првог српског устанка, заједно са Одисејем Андруцом, јединим од вођа у грчком устанку за ослобођење (1821). У осталим песмама — од љубавних до тужбалица — преовлађују, наравно, лирски и жалопојни тонови. Укратко, свеколики садржаји грчких народних песама сложени су метрички у изворном стиху, претежно у грчком јампском петнаестерцу и то је свакако најдаљи домет ове књиге и самог преводиоца.

Јоанис А. Пападрианос